

ЛІСИ Чернігівщини

№3 (12), 2009 р.

Часопис Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства

З Новим 2010 роком!

Хай засіється рік добротворенням!

**Шановні колеги, ветерани лісового
та мисливського господарства,
учні шкільних лісництв!**

*Щиросердно вітаю вас
з Новим роком
та Різдва Христовим!*

Постукав у двері рік новий: енергійний, сповнений добрих надій і сподівань. Зустрічаймо його, як доброго гостя. Подякуймо ж року, що минув, а юному простягнімо руку: нам стільки часу йти пліч-о-пліч, з наміченими завданнями справлятися, труднощі долати-переборювати, радіти справам хорошим.

Минулорічна зима, як люті морози, економічною кризою випробовувала силу духу лісівників Сіверського краю. Але ми вистояли – і хоча змушені були у першому кварталі піти на скорочення робочих місць, вже навесні почали повертати людей. І галузь почала одужувати. Отож, хочеться сказати спасибі багатьом працівникам галузі за розуміння й витримку.

Як і годиться вмілому господареві, прощаючись зі старим роком, перегортаєш прожиті сторінки, аналізуєш їх, підсумовуєш зроблене. Гарною подією для всієї області стала Всеукраїнська акція "Майбутнє лісу у твоїх руках": у ній брали участь, як кажуть, і літні, й молоді. Облагороджувалися повсюдно парки та сквери, висаджувалися дерева й кущі. Звичайно, скрізь на передньому плані були місцеві лісівники. Зерна любові до природи отчого краю й відповідальності за її долю, посіяні нинішньої весни в юних серцях, неодмінно проростуть. І в шкільних лісництвах теж виховується гідна зміна захисників зеленого друга.

А скільки радості і впевненості у завтрашньому дні приніс обласний конкурс вальників лісу. Представники жодної господарської галузі не наважилися у кризовому році організувати схожі заходи, а лісівники змогли – попри всілякі економічні негаразди. І це кожному додає сил та віри, що незабаром лісова галузь Чернігівщини, яка протягом останніх років вважалася найбільш стабільною, повернеться на попередні позиції.

Адже у нашому великому колективі працює значний гурт досвідчених фахівців, справжніх майстрів своєї справи та й немало лісгоспів достойно прощаються з нелегким минулим роком.

Дорогі друзі!

Зустрічайте в родинному колі новорічні й різдвяні свята. А я вам зичу щастя та здоров'я на щодень, на роботі – наснаги й взаєморозуміння і сонячної погоди в домівках!

**Іван ГОРОХІВСЬКИЙ,
начальник Чернігівського обласного управління
лісового та мисливського господарства**

ВІП'ЯЄМО!

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про відзначення державними нагородами України працівників лісового господарства

За вагомий особистий внесок у розвиток лісового господарства, підвищення ефективності лісогосподарського виробництва та з нагоди **Дня працівника лісу ПОСТАНОВЛЯЮ:**

ПРИСВОЇТИ почесне звання:
"ЗАСЛУЖЕНИЙ ЛІСІВНИК УКРАЇНИ"

СТАХОРСЬКОМУ Леоніду Олексійовичу – **директорові державного підприємства "Борзнянське лісове господарство", Чернігівська область.**

Почесною грамотою Верховної Ради України нагороджено **Олександра ЗОГІЯ**, лісничого державного підприємства "Добрянське лісове господарство" Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства – за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняного лісового господарства, збереження та примноження лісових ресурсів, багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та з нагоди професійного свята Дня працівника лісу.

Іменним годинником голови Державного комітету лісового господарства України нагороджено **Анатолія СОЛОВ'ЯНА**, головного спеціаліста відділу лісових ресурсів Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства – за багаторічну сумлінну працю у галузі, особистий внесок у розвиток лісового господарства Сіверського краю та з нагоди 60-річчя з дня народження.

Відзнакою Державного комітету лісового господарства України – нагрудним знаком "Відмінник лісового господарства України" – нагородити **Анатолія КУРГАНОВА**, першого заступника начальника Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства: за багаторічну сумлінну працю в галузі, значний особистий внесок у розвиток і підвищення ефективності лісогосподарського виробництва Чернігівщини та з нагоди 55-річчя з дня народження.

Нагрудним знаком "Відмінник лісового господарства України" нагороджено: **Олександра ВЕРБИЦЬКОГО**, лісничого державного підприємства "Корюківське лісове господарство"; **Миколу КОВБАСА**, заступника начальника відділу лісового господарства обласного управління лісового та мисливського господарства.

Іменним годинником голови Державного комітету лісового господарства України нагороджено:

Юрія РЕВКА, директора державного підприємства "Ніжинське лісове господарство";
Анатолія ЛОШИКА, лісничого державного підприємства "Городнянське лісове господарство";
Івана ГАЛІЧА, водія лісовозного автомобіля державного підприємства "Прилуцьке лісове господарство".

Почесною грамотою Державного комітету лісового господарства України і ЦК профспілки працівників лісового господарства України:

Володимира БАБИЧА, майстра нижнього складу державного підприємства "Корюківське лісове господарство";
Павла БЕЗКРОВНОГО, звальювальника державного підприємства "Прилуцьке лісове господарство";

Олександра БЕРЕЗГУНА, оператора щелепного навантажувача нижнього складу державного підприємства "Городнянське лісове господарство";

Івана БОНДАРЕНКА, тракториста державного підприємства "Семенівське лісове господарство";

Надію КОВАЛЬ, головного бухгалтера державного підприємства "Остерське лісове господарство";

Костянтина КУТОРГУ, головного механіка державного підприємства "Борзнянське лісове господарство";

Олександра ЛУЦЯ, майстра лісу державного підприємства "Добрянське лісове господарство";

Володимира МАКСЮТУ, лісничого державного підприємства "Ніжинське лісове господарство";

Миколу МОВЧАНЕНКА, лісника державного підприємства "Холминське лісове господарство";

Валентина ШКОЛЬНОГО, тракториста державного підприємства "Новгород-Сіверське лісове господарство".

Оголошено Подяку голови Держкомлісгоспу України:

Миколі КОВАЛЬЧИНУ, ліснику державного підприємства "Новгород-Сіверське лісове господарство";

Анатолію КОСТЕНКУ, лісничому державного підприємства "Остерське лісове господарство";

Миколі БОРОДАВЦІ, майстру лісу державного підприємства "Чернігівське лісове господарство".

Присвоєно звання "Лісничий I класу"

Анатолію ЛИСЕНКУ, лісничому державного підприємства "Холминське лісове господарство".

Присвоєно звання "Лісничий II класу"

Вадиму ФЕСЮНУ, лісничому державного підприємства "Чернігівське лісове господарство".

ЛІСКИ Чернігівщини

Часопис Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства, обласного товариства лісівників

№3 (12), 2009 р.

У номері:

Хай засіється рік добротворенням! 2 стор. обкл.

З офіційних джерел

"Ліси – це здоров'я нації" 2

Виїзне засідання колегії

Зобов'язані шукати і знаходити 4

Рейтинг

Підсумки обласного змагання серед колективів держлісгоспів за 9 місяців 2009 року 5

Проблеми та перспективи розвитку галузі

Надійна підтримка 6

З офіційних джерел

На розширеному засіданні Колегії Держкомлісгоспу 7

Ліси рукотворні

Відтворення лісів 8

На вістрі міжнародних програм

Не сировина, а домівка! 9

З кагорти заслужених

Жінка і ліс 12

Новорічне

У сімейному колі біля ялинки 13

У гості до "Снігової королеви" 13

М.М. ВЕДМЕДЮ – 60! 13

Мисливство

Реформи назріли... 14

Лосі і їхні польські проблеми 14

Наука виробництву

Радіаційний контроль – у базу даних 16

Наказ

Про затвердження підсумків місячників посадки дерев 16

У шкільних лісництвах

З маленької насінини... 17

Ліс очима дітей

Ліс – друг людини 18

Спорт

Феномен Добрянського "Полісся" 19

Наші ювіляри

Анатолію Курганову – 55 20

Надії Михайлівні Матюші – 55! 20

Анатолію Соловяну – 60! 20

Поетична вітальня 3 стор. обкл.

Видали: Чернігівське обласне управління лісового та мисливського господарства, обласне товариство лісівників

Шеф-редактор – А.Курганов,
редактор – М.Тищенко,
дизайн та верстка – О.Єрмоленко

Адреса редакції:
м. Чернігів, вул. Молодчого, 18

Виготовлення ФОП "Єрмоленко О.М."
Свідоцтво серія ЧГ № 10 від 17 липня 2009 року

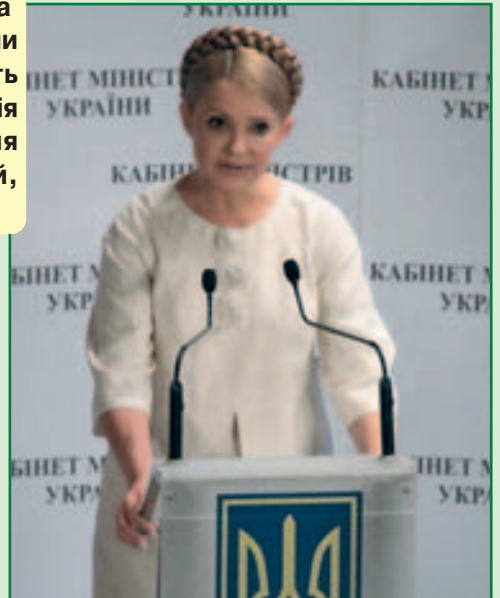
"Ліси – це здоров'я нації"

У вересні в Житомирі відбулася Всеукраїнська нарада працівників лісової галузі, яку провела Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко. У представницькому зібранні взяли участь провідні спеціалісти й експерти, вчені та лісоводи. Делегація Чернігівщини, яку очолював начальник обласного управління лісового та мисливського господарства Іван Горохівський, складалася з кращих фахівців галузі.

Аналізуючи затверджену Урядом Державну цільову програму "Ліси України", Прем'єр-міністр зазначила: на її виконання передбачено 22 млрд. гривень, 65 відсотків з яких береться виділити саме лісове господарство. Тому передбачається залишати частину податку на прибуток підприємствам

лісового господарства. До того ж, має бути посилено й кредитування для закупівлі спеціальної техніки, зокрема шляхом лізингу. Уже тепер немало зроблено для галузі: запроваджено сучасну ефективну систему обліку лісів, введено лісову охорону, щоб запобігти несанкціонованим вирубкам.

Як підкреслювала Юлія Тимошенко, для ефективного управління лісовими ресурсами всі ліси треба "зібрати в один кулак" – у Держкомлісгоспі. Це й щодо лісів, які перебувають у володінні Міністерства оборони, Мінагрополітики, Міністерства з надзвичайних ситуацій.

"Уряд проводить стратегічну політику, дбаючи не лише про сьогодення, а й набагато років наперед, – наголошувала Прем'єр-міністр. – Докорінно змінюється концепція управління цією сферою, а нове керівництво Комітету лісового госпо-

дарства знає, як навести лад у галузі".

І результати обнадійливі: у нинішньому році перевиконано завдання з висадження нових лісів та лісорозведення. Про заліснення протягом восьми місяців 72 тисяч гектарів земель лісового фонду держави Юлія Тимошенко сказала так: "Це – абсолютний рекорд!"

На нараді говорили й про те, як у 50-ті роки минулого століття в Україні засаджувалося близько 200 тис. га лісами щорічно. Але прикро, що після отримання нею незалежності ніхто цим питанням серйозно не переймався. А для екології держави має бути засаджено щонайменше 20 відсотків її території. На жаль, нині заліснено лише 15,7 відсотка. Для порівняння: у Швеції цей показник становить 67 відсотків, у Росії – близько 50.

Глава Уряду зауважила, що в Україні має бути озеленено 2 млн. 400 тис. гектарів земель, аби держава вийшла на норму.

"Ми маємо проводити на-

садження в тому обсязі, як це було в минулому, адже це – здоров'я нації, – вважає Юлія Тимошенко. – А згадана цільова програма дасть змогу збільшити заліснення до 20 відсотків".

Завершуючи свою розмову з лісівниками, Прем'єр-міністр резюмувала, що "за потенціалом Держкомлісгосп не менший за НАК "Нафтогаз". Щоб його реалізувати, потрібно лише ефективне управління".

А голова Державного комітету лісового господарства Микола Ти-

мошенко акумулював увагу на виконанні завдань та пріоритетів, про які говорила у своєму виступі Глава Уряду. Передовсім, він говорив про потенційні можливості лісової галузі та про подолання лісівниками економічної кризи.

На нараді відмічалось, що в Україні є дві галузі, які останнім часом додали приріст внутрішнього валового продукту – це сільське господарство та лісогосподарська галузь. Головним же своїм завданням лісівники вважають збільшення площі лісів. Справившись із наміченим у цьому році, вони ставлять перед собою ще вищу планку: згідно з Державною програмою "Ліси України" треба посадити 430 тис.га, а до 2040 року – 2 млн. 300 тис. гектарів нових лісів.

Варто зазначити, що лісова галузь, яка працює на державницьких засадах, на кожну вкладену з бюджету гривню повертає державі у вигляді податків 2,5 грн. Це і є свідченням ефективності її роботи.

Ліс – народне загальнонаціональне надбання, а лісівник – фахівець, який уповноважений народом оберігати й примножувати лісові скарби. Отож своїм основним завданням лісівники вважають наروщування екологічного й ресурсного потенціалу країни, створюючи ліси для прийдешніх поколінь.

Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко та голова Держкомлісгоспу Микола Тимошенко вручили багатьом працівникам галузі відзнаки Кабінету Міністрів і Державного комітету лісового господарства. Високі нагороди отримали й шановані представники лісової галузі Чернігівщини.

Микола ТИЩЕНКО
Фото автора

Зобов'язані шукати і знаходити

Звичайно ж, шукати і знаходити шляхи стабілізації ситуації в лісогосподарській галузі, а потім, зробивши висновки з уроків нинішньої кризи, з гіркого досвіду українських реалій у її виконанні, вивірено, зважено, але упевнено йти вперед. І – не гаяти часу.

Саме такий підхід до справи визначав доміную другого в нинішньому році виїзного засідання колегії обласного управління лісового та мисливського господарства, яке відбулося 22 вересня ц.р. на базі ДП "Новгород-Сіверське лісове господарство" за участю усіх керівників державних лісогосподарських підприємств.

Свою роботу колегія розпочала з Лосківського лісництва. Відкрив її начальник управління Іван Горохів-

ський, надавши слово для ознайомчої інформації директору Новгород-Сіверського лісгоспу Миколі Заську. Потім учасники засідання виїзної комісії побували на плантаціях лісових культур торішньої посадки із застосуванням хімічних доглядів у лісовому розсаднику, на інших площах молодняку та прочистки лісових культур, відвідали рекреаційний пункт "Сербове".

Далі оглянули розсадник Кіровського лісництва, нижньоскладський комплекс лісгоспу, а в Узруївському лісництві – культури декоративних саджанців, рекреаційний пункт "Узруївські джерела" тощо.

А потім – підбили підсумки роботи за вісім місяців та визначили напрямки дій на найближчу перспективу. Йшлося, зокрема, про обсяги робіт та дотримання вимог законодавства при формуванні та оздоровленні лісів, підготовку лісгоспів до роботи в осінньо-зимовий період та скорочення витрат енергоносіїв, стан лісокультурного виробництва, лісового насінництва, та розсадництва в Новгород-Сіверському лісгоспі.

Як же сьогодні виживають новгородсіверські лісівники в жорстких "обіймах" фінансово-економічної кризи? На жаль, вона не кращим чином позначилася на результатах діяльності держлісгоспу. Тим не менше, є й позитивні результати.

Якщо обсяги рубок формування і оздоровлення лісів скорочуються останнім часом, то річне завдання з рубок догляду перевиконано вже за вісім місяців. Перевиконано і річне завдання щодо посадки лісових культур. Як і намічали, нинішнього року розширили захисні насадження на 80 гектарів.

Звичайно, звуження ринків збуту і попиту на деревину позначилися на обсягах її заготівлі і збуту. Вони суттєво скоротилися порівняно з минулим роком. Проте, восьмимісячний план із заготівлі та реалізації продукції Новгород-Сіверський лісгосп практично виконав. А чистий прибуток за вісім місяців перевищив навіть планову позначку року.

Не може не турбувати сьогодні тенденція до скорочення робочих місць і лісогосподарському виробництві. Не обійшла ця біда і місцевий лісгосп. Але зверніть увагу: середньомісячна зарплата працівників суттєво вища, ніж за два попередні роки, і по лісгоспу становила за 8 місяців ц.р. 1528 гривень. Це навіть більше, ніж передбачалось. Правда, по лісництвах вона вельми різнилась. Теж інформація для роздумів.

Коротко про те, чим володіє Новгород-Сіверський держлісгосп.

В його розпорядженні – 30018 гектарів угідь, з яких 27437 гектарів укриті лісом. Середній вік насаджень становить 58 років. Переважають, звісно, шпилькові – понад 21 тисяча гектарів. Твердолистяних – понад 2,5 тисячі гектарів, м'яколистяних – понад 3,6 тисячі.

Багата новгород-сіверська земля природно-заповідними

об'єктами. Тут чотири лісові заказники (1095 гектарів), стільки ж – гідрологічних (37,6 гектара), сім ботанічних (1285 гектарів), одна ботанічна пам'ятка природи (14 гектарів), одна гідрологічна місцевого значення (1 гектар), два заповідні урочища (553 гектари).

Приїздіть сюди, не пошкодуєте! Місцеві лісівники будуть раді познайомити вас із чудовою природою стародавнього краю на берегах зачарованої Десни.

Анатолій КУРГАНОВ,
перший заступник начальника
облуправління лісового
та мисливського господарства,
головний лісничий
Фото **Миколи ТИЩЕНКА**

Підсумки обласного змагання серед колективів держлісгоспів за 9 місяців 2009 року

Рейтинг

№ п/п	Підприємство	Лісовідновлення	Рубки догляду за лісом І ВСР	Охорона і захист лісу	Виробництво вахлявіших видів продукції	Обсяги реалізації товарної продукції	Поставка продукції на експорт	Рівень зарплати до прожиткового мінімуму	Стан охорони праці	Питома вага власних коштів на ведення лісового господарства	Фінансовий стан	Культура виробництва	Сума балів	Середній бал	МІСЦЕ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Борзнянський	2,000	3,00	2,667	3,046	2,664	3,930	16,3759	0,412	1,120	-3,015	2,96	35,160	3,1964	6
2	Городнянський	2,600	3,00	2,667	3,405	1,606	6,890	14,7822	2,000	3,820	2,288	2,82	45,878	4,1707	1
3	Добрянський	2,600	-0,66	-0,667	4,264	1,042	4,730	12,6006	2,000	2,480	-14,097	2,66	16,953	1,5411	10
4	Корюківський	2,600	-0,78	2,667	2,170	1,325	3,360	12,4353	1,880	3,160	-2,790	3	29,027	2,6388	8
5	Ніжинський	2,600	0,78	2,667	4,980	-0,032	4,130	14,3906	2,000	3,710	-8,717	2,2	28,709	2,6099	9
6	Н.-Сіверський	2,600	2,00	1,667	3,203	2,538	6,320	16,2901	1,256	2,960	-1,758	2,52	39,596	3,5996	5
7	Остерський	3,200	1,67	2,667	0,600	3,131	3,280	15,1960	2,000	3,100	2,899	2,76	40,503	3,6821	4
8	Прилуцький	2,600	3,00	0,667	1,761	2,372	2,780	16,5610	2,000	3,730	3,774	2,26	41,505	3,7732	3
9	Семенівський	2,100	1,94	2,667	1,398	1,832	4,150	16,1674	2,000	3,270	3,648	2,92	42,092	3,8266	2
10	Холминський	2,600	3,00	2,667	2,241	1,499	3,850	14,4622	0,936	2,880	-3,678	2,76	33,217	3,0197	7
11	Чернігівський	2,375	2,00	2,667	-0,121	-1,492	4,340	9,2212	2,000	3,070	-11,197	1,5	14,363	1,3057	11

Надійна підтримка

Наприкінці жовтня відбулося виїзне засідання колегії Держкомлісгоспу на базі лісгосподарських підприємств Закарпатського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Його учасники ознайомились з роботою повітряно-трелювальної установки "Штайнер" KSK-16, оглянули новозбудовані ділянки лісової дороги в Говерлівському лісництві та відновлені об'єкти (дороги, берегоукріпні підпірні стінки), що постраждали після липневої повені 2008 року.

Той паводок знищив 933 об'єкти лісової інфраструктури у 34-ох лісгосподарських підприємствах Карпатського регіону.

Згідно з "Генеральним планом проведення ремонтних і відновлюваних робіт", затвердженого Кабінетом Міністрів України від 30.12.2008 р. № 59347/35/1-08, відбудови потребували 1220 кілометрів лісових доріг, 7 дамб, 11451 погонних метрів підпірних стінок, 96 перепускних труб, 259 мостів та

261 малий місток. Вся Україна допомагала людям, у дім яких прийшла біда. Чернігівські лісівники були в числі перших, хто підставив надійне плече друга своїм колегам, надавши відчутну гуманітарну допомогу постраждалим.

Для проведення першочергових заходів із забезпечення відновлюваних робіт розпорядженням Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2008 р. №1083-р. з Резервного фонду Держбюджету було виділено 90 млн. грн. З яких на сьогодні освоєно 89 571,2 тис. грн., що становить 99,5%.

Всі відновлювані роботи на постраждалих об'єктах лісівники Закарпатського, Івано-Франківського, Львівського і Чернівецького обласних управлінь лісового та мисливського господарств провели практично самотужки. Оскільки сили і технічні ресурси будівельних та дорожньо-ремонтних організацій, які планувалося задіяти на відновлюваних роботах, були задіяні на об'єктах загальногосподарської та соціальної інфраструктури Карпатського регіону.

Згідно із заявками лісгоспів було придбано 30 самоскидів, 28 екскаваторів, 15 бульдозе-

рів, 1 автогрейдер та 2 дробильні ковша. На це витратили 41 205, 8 тис. грн. виділених коштів. За допомогою цієї техніки на сьогодні відновлено та відремонтовано:

- 1160 км лісових доріг (95%);
- 496 одиниць мостів та містків (95,4%);
- 10 998 погонних метрів підпірних стінок (96%);
- 96 одиниць водопропускних труб (100%).

Крім того, підприємства Держкомлісгоспу України надавали допомогу місцевим громадам. Лісівники відновлювали сільські дороги та під'їзні шляхи, ремонтували об'єкти соціального значення – школи, дитсадки тощо.

Нині перед лісівниками Карпатського регіону поставлено додаткове завдання – будівництво нових лісових доріг. Заплановано протягом наступного року збільшити мережу лісових доріг у Карпатах на 110 км. Загалом же в Україні заплановано збудувати 230 км лісових

доріг, з них за власні кошти підприємств лісової галузі 70 км і 160 км за умови державного фінансування. (Довідка: в Австрії на 1 тис. га лісу припадає 33,3 км лісових доріг, в Україні трохи більше – 3,5 км).

Колегія зазначила, що лісова галузь виконала завдання щодо подолання наслідків поєні.

PS. Основними причинами виникнення стихійного лиха у липні минулого року, за висновками науковців, були: надмірна кількість опадів, що набагато перевищувала водо-регулюючу здатність лісу (за 5 днів випало 2, а в окремих районах 3 місячні норми дощу); висока насиченість вологою лісових масивів у передпагодковий період; недостатній догляд за руслами річок, потоків і дорожньою мережею; немає цілісної системи гідротехнічних споруд та несвоєчасне і неповне проведення протиерозійних і протизсувних заходів.

3 офіційних джерел

На розширеному засіданні Колегії Держкомлісгоспу

У листопаді 2009 р. відбулося чергове розширене засідання Колегії Держкомлісгоспу.

Головним питанням порядку денного було подальше вдосконалення роботи з громадськістю та засобами масової інформації в системі лісового господарства.

В засіданні Колегії та обговоренні питання взяли участь відповідальні за співпрацю з громадськістю та ЗМІ представники обласних управлінь лісового та мисливського господарства, представники засобів масової інформації, громадських рад та громадських організацій.

Голова Держкомлісгоспу М.М. Тимошенко підкреслив, що на даний час назріла потреба у зміні парадигми взаємовідносин лісової галузі з громадськістю. Лісове господарство має стати більш відкритим, а суспільство більш проінформованим про його діяльність.

Колегія вирішила, що налагодження конструктивного діалогу з громадськістю, екологічними громадськими організаціями, врахування громадської думки при прийнятті управлінських рішень є одним з пріоритетних напрямків діяльності організацій і установ галузі та затвердила відповідний план дій на найближчу перспективу.

В ході обговорення питання Голова Держкомлісгоспу М.М.Тимошенко відповів на численні питання журналістів.

**Прес-служба
Держкомлісгоспу України
Фото Миколи ТИЩЕНКА**

Вігтворення лісів

Одним з основних завдань чернігівських лісівників є забезпечення розширеного відтворення лісів, тобто створення лісових насаджень в обсягах, що перевищують їх вирубування, та досягнення оптимальної лісистої, що становить для нашого краю 22%. (Нині маємо лісистість 20,6 %, а для досягнення оптимальної області потрібно створити 45 тис. га нових лісових насаджень на деградованих, малопродуктивних сільськогосподарських землях).

Незважаючи на фінансові труднощі, підприємства виконали всі заплановані лісокультурні заходи.

Отож відтворено лісів на площі 3120,6 га (101% плану), в тому числі на прийнятих деградованих, малопродуктивних сільськогосподарських землях 856,8 га (104% плану).

Зазначимо, що найбільше лісових культур створено підприємствами: Остерське – 305,0 га, Добрянське – 287,4 га, Корюківське – 281 га.

Ніжинське державне лісгосподарське підприємство вирощує також садивний матеріал із закритою кореневою системою, що дає можливість проводити посадку лісових культур у літній період.

Варто додати, що для створення продуктивних і довгоочікуваних насаджень вирощено понад 27 млн. стандартних сіянців деревних та чагарникових порід

(108% плану). Асортимент вирощеного садивного матеріалу становить понад 30 видів. В останні роки більше вирощується садивного матеріалу в контрольованому середовищі (теплицях). У теплицях та парниках проводиться також зелене вегетативне розмноження декоративних порід.

У Семенівському підприємстві закладено клонову плантацію сосни звичайної площею 5,0 га. Такі ж плантації в попередні роки закладено у підприємствах: Чернігівське, Корюківське та Остерське.

Ялинки для новорічного свята переважно вирощують на спеціальних плантаціях. Тепер загальна площа плантацій сягає 300 га, тут росте 1,35 млн. шт. ялинок різних за віком.

Створення лісових культур нині отримує дедалі більшу соціальну підтримку, адже має не лише вузьковідомчий характер, а й державну вагу. Це особливо чітко простежується в останніх законодавчих і нормативних актах. А також є ключовим блоком у Державній програмі "Ліси України", створеної Кабінетом Міністрів України на період до 2015 року.

Володимир ПЕРЕВ'ЯЗКО,
головний спеціаліст з лісовідновлення
облуправління лісового
та мисливського господарства

Не сировина, а гомівка!

Сертифікація лісів – як оцінка ведення лісового господарства за міжнародними нормами на засадах сталого розвитку – бере свій початок з 1999 року. Поштовхом до сертифікації лісів в Україні став вступ до ЄС країн-імпортерів української лісової продукції, перш за все Польщі і Словаччини, де попит на неї невпинно зростає. Як пройшла сертифікація лісів на Городнянщині і що це дало районним лісівникам – про це наша розмова з головним лісничим ДП "Городнянський держлісгосп" В.М. АНІЩЕНКОМ.

– Володимире Миколайовичу, скільки тривала сертифікація господарства і хто її проводив? Які наслідки її для лісгоспу?

– З 2006 року по травень нинішнього Інститут ринкової екології (Швейцарія) вивчав ліси ДП "Городнянський держлісгосп" за схемою (FSC) Лісової опікунської ради. По завершенню цієї роботи господарство отримало міжнародний сертифікат на свої ліси.

– Що обумовило введення сертифікації в Європі і, зокрема, в Україні?

– Наші західні сусіди давно замислилися над проблемою мінімізації впливу на навколишнє середовище при веденні лісового господарства. На лісозаготівлі під вирубку можуть потрапити унікальні місця гніздувань птахів – старі розлогі чи дуплисті дерева. А від техніки – постраждати рідкісні трави і рослини підліску. Унікальні культурні, історичні природні пам'ятки, криниці, водотоки, навіть ландшафтні форми теж можуть зникнути внаслідок небалого лісочористування. Отож сертифікація – це, перш за все, визначення внесення до реєстру і оберігання всіх перлин наших лісів.

– Але ж це набагато ускладнює заготівлю і підвищує собівартість деревини. Як бути?

– Ліс – це не звичайний майданчик, на якому вирощують і пиляють дерева. Це й окраса нашої місцевості, чудове місце відпочинку людей і, звісно, зелені легені регіону. А здоров'я усьому цьому забезпечують господарі лісу. Ми маємо оберігати рідкісні та зникаючі форми життя, природні угруповання

тощо. А головне досягається розумний баланс екологічної, соціальної і економічної складових у веденні лісового господарства.

– Яким чином?

– Сертифікація – це не одноразова акція, це щорічне планомірне дослідження стану лісів, вивчення усіх складових господарського процесу, забезпечення доступності лісових ресурсів місцевому населенню тощо. Наслідком цих досліджень є перелік рекомендацій, які надаються Інститутом ринкової екології господарства. Вони стосуються усіх сфер існування лісу і навіть сягають охорони праці робітників лісового господарства.

– Яка ж кінцева мета усіх цих процесів? І яке лісове господарство за таких умов ми отримаємо, скажімо, років через десять?

– Поступово зникнуть суцільні

вирубки, а їх місце займуть вибіркові й поступові: лісовідведення в них відбуватимуться природним шляхом. Це дасть змогу зекономити на лісопосадках. А в довкіллі "народяться" натуральні ліси, дерева в яких ростимуть вільно, не рядами і будуть більш різноманітними як за видами, так і за віком.

Припиняться й незаконні (самовільні) рубки. Адже, сподіваємося, що у найближчому майбутньому продати несертифіковану деревину навіть на внутрішньому ринку України буде практично неможливо. Зазначу, що саме сертифікат гарантуватиме екологічно чисте походження деревини. До того ж, місцеві громади також долучатимуться до управління процесом лісочористання, охорони довкілля і збереження природно-заповідного фонду.

– Що вже сьогодні робиться колективом Держлісгоспу у напрямку розвитку лісочористарської справи європейського зразка?

– У нас діє районна програма щодо створення нових лісів на землях запасу, котрі непридатні для ведення сільського господарства. Лише нинішнього року насаджено 60 гектарів нових лісів. Зауважу, що проблема низької лісистості території України вже вийшла за межі країни. Уся європейська спільнота цим стурбована. Частка лісу у загальній площі європейських держав становить 30 відсотків. І європейці, підкреслю, щороку збільшують площі своїх насаджень. А в Україні під лісами 18 відсотків території. Наш район – традиційно лісовий. Але він навіть не дотягує до середньоевропейського значення. Має 29 відсотків лісів від загальної площі. Тому проблема заліснення сьогодні – чи не найголовніша...

Розмовляв
П. ДУБРОВСЬКИЙ

На знімку:
Володимир Аніщенко

ЛІСИ Чернігівщини

Часопис Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства

	СІЧЕНЬ					ЛЮТИЙ					БЕРЕЗЕНЬ					КВІТЕНЬ					ТРАВЕНЬ					ЧЕРВЕНЬ				
Пн	4	11	18	25		1	8	15	22		1	8	15	22	29	5	12	19	26		3	10	17	24	31		7	14	21	28
Вт	5	12	19	26		2	9	16	23		2	9	16	23	30	6	13	20	27		4	11	18	25		1	8	15	22	29
Ср	6	13	20	27		3	10	17	24		3	10	17	24	31	7	14	21	28	1	5	12	19	26		2	9	16	23	30
Чт	7	14	21	28		4	11	18	25		4	11	18	25		1	8	15	22	29	6	13	20	27		3	10	17	24	
Пт	1	8	15	22	29	5	12	19	26		5	12	19	26		2	9	16	23	30	7	14	21	28		4	11	18	25	
Сб	2	9	16	23	30	6	13	20	27		6	13	20	27		3	10	17	24		1	8	15	22	29	5	12	19	26	
Нд	3	10	17	24	31	7	14	21	28		7	14	21	28		4	11	18	25		2	9	16	23	30	6	13	20	27	

2010

ЛИПЕНЬ

	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	

СЕРПЕНЬ

2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	
1	8	15	22	29

ВЕРЕСЕНЬ

	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	
4	11	18	25	
5	12	19	26	

ЖОВТЕНЬ

	4	11	18	25
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31

ЛИСТОПАД

1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

ГРУДЕНЬ

	6	13	20	27	Пн
	7	14	21	28	Вт
1	8	15	22	29	Ср
2	9	16	23	30	Чт
3	10	17	24	31	Пт
4	11	18	25		Сб
5	12	19	26		Нд

ЖІНКА І ЛІС

Напевне, багато в кого посеред круговерті міської суєти зринала думка: добре бути лісником, проводити свої дні на свіжому повітрі, серед різноголосся пташиних звуків, на фоні яких тиша залишається сама собою.

– Так, це правда, – підтвердить директор державного підприємства "Семенівське лісове господарство", заслужений працівник сільського господарства України Олександра ДУДКО. – У лісі добре. Однак бути лісником – значить багато працювати. Відповідати за порядок як у своїй господі.

Хоча нині вже не існує чіткого розмежування між чоловічими й жіночими професіями, у лісники, як і в моряки, йдуть переважно представники сильної статі. Тож Олександра Василівна є приємним винятком. Вона – досвідчений, мужній і симпатичний капітан на просторах свого зеленого океану.

На чолі чоловічого колективу лісівників працювати непросто. Вона має бути високопрофесійною, розсудливою і вимогливою. Це той випадок, коли жіноча сила має проявлятися не в слабкості, а в компетентності і твердій руці. Недаремно ж останнім часом у нашій країні пішла тенденція: ті пости, на яких треба проявляти господарські й організаційні якості та брати на себе відповідальність, очолюють переважно жінки.

Тож господиня великої лісогос-

подарської структури по праву на своєму місці і уміло справляється зі своїм великим господарством. Культура ефективності лісової справи – основоположні в діяльності підлеглих їй лісничих.

Вона прекрасно розуміється у всіх тонкощах своєї справи, адже свою трудову діяльність понад 30 років тому починала майстром лісу. З чисто жіночою розсудливістю дбає про забезпечення працівників спецодягом, транспортом, зв'язком, належними побутовими умовами. А також про молоді кадри, якими поповнюються ряди досвідчених професіоналів. Олександра

Василівна знає як правильно розставити кадри і організувати їх роботу, аби вона була максимально ефективною. Втім, однієї лише вимогливості для цього мало.

– Головне, щоб люди відчували позитивне ставлення до себе, тоді й працюватимуть на совість – вважає Олександра Дудко.

...Коли Олександра Василівна усміхається, її серйозне, інколи заклопотане чи зосереджене на якійсь нагальній проблемі обличчя, ніби освічується сонячним променем. І це природньо. Адже в цієї красивої жінки, котра минулого місяця відсвяткувала свій 50-річний ювілей, така красива справа її життя.

*Пахне ліс і хвоєю, і листям.
Стелються тумани, наче дим...
Нам затишно почуватись в місті,
Йй же ліс – як другий рідний дім.*

*Пізня осінь. Що ж Ви, лісничихо,
Знов на рідні стежки у гаї.
– Там – робота, – відказала тихо.
– Всі турботи й радості мої.*

*Там кордон – зелена наша варта.
Скільки нових виростло дібров!
Кожна гілка шепче: "Олександра,
Ліс – твоя надія і любов".*

*Вже піввіку золотиться обрій.
Дні плывуть під небом голубим.
Ліс осінній, як товариш добрий,
Знову кличе в свій затишний дім.*

З повагою, колеги та друзі

У сімейному колі біля ялинки

Новий рік, Різдво – свята, які ми любимо з дитинства. І серед сьогоднішньої суєти й турбот чекаємо їх, щоб зустріти у родинному колі.

А ось рік молодий на порозі, а за ним – Різдво, невзбар і щедрий вечір. Як ми чекаємо цих свят: і в дитинстві, і в дорослості. Поливши-

л/г	ялина	сосна
Борзнянське	800	5600
Городнянське	500	3500
Добрянське	700	4600
Корюківське	3000	0
Ніжинське	8670	0
Н.-Сіверське	1000	0
Остерське	1000	13650
Прилуцьке	1000	500
Семенівське	1500	1500
Холминське	2647	3200
Чернігівське	4000	0
Разом:		57367

ши за порогом суєту, повсякденні турботи й клопоти, збираємося у родинному колі біля зеленої чарівниці. І на душі у кожного – тепло, радісно.

Щоб ялинки прикрасили наші домівки, подбали лісові господарства області. Ось перед вами картина реалізації новорічних ялинок та сосен.

У гості до "Снігової королеви"

Діти з нетерпінням чекають зимові канікули, які приносять їм щедрі пригорщу свят і подарунків.

Галузеві профкоми державних лісових підприємств області подбали про змістовний відпочинок для синів та донечок своїх працівників. Приємним сюрпризом для підлітків стане поїздка до філармонійного центру на казку "Снігова королева". До речі, виділяється на кожен лісгосп по 25 квитків на цю виставу.

А для найменшеньких з найближчих до Чернігова підприємств організовуються культпоїздки до обласного Театру ляльок.

І, звісно ж, батьки та діти готуються до головного святкового дійства – губернаторської ялинки. Серед підлітків, що з'їдуться до міста, буде немало хлопчиків і дівчаток, батьки яких працюють у лісовій галузі.

Йосип РАЙЧИНЕЦЬ,

голова обкому профспілки працівників лісового та мисливського господарства

М. М. ВЕДМЕДЮ - 60!

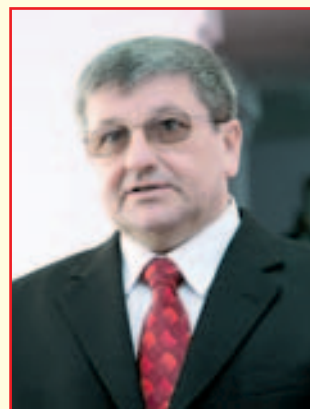
Шановний

Микола Максимовичу!

Лісівники Чернігівщини, Вашого отчого краю, надсилають Вам у ці морозні дні найтепліші вітання з 60-річчям.

З маленької насінини народжується міцний паросток, котрий згодом виростає у могутнє красиве дерево.

З допитливого хлопчика Миколки Ведмедя, який перші босоніжні кроки зробив у краю корабельних лісів – у селі Лоска на Новгород-Сіверщині – виросла достойна людина, яка Сіверський край гідно представляє у столичному Києві.

Ви обрали професію захисника нашого правічного зеленого друга і, долаючи труднощі й перепони, стали прекрасним фахівцем і чудовим керівником.

З теплотою згадують Вас у Новгород-Сіверському держлісгоспі, де Ви заповнювали свою першу трудову сторінку на посаді інженера. Добрий слід Ви залишили в Остерському держлісгоспі, де працювали головним інженером, не хотіли розлучатись зі своїм вмилем та енергійним керівником у Борзнянському держлісгоспі.

Скатертиною найкращих побажань вистелили Вам шлях чернігівські колеги, проводжаючи у "Харків-ліс", який Ви очолили.

На нинішній посаді заступника голови Державного комітету лісового та мисливського господарства України Ви дбаєте про ліси майбутніх поколінь!

Хай множаться-вважаються добром Ваші літа, сонце щодень переступає поріг Вашої родини. А отчий край, дорогий Микола Максимовичу, завжди радо очікує Вас, як і посивіла мати-голубка у рідній оселі.

З роси і води Вам!

З повагою, лісівники Чернігівщини

Реформи назріли...

Наприкінці вересня у Чернігівському прес-клубі реформ відбулася прес-конференція, на якій йшлося про нагальні проблеми у мисливській галузі області.

Основні площі мисливських угідь як раніше, так і тепер належать обласній організації Українського товариства мисливців та рибалок. Але в період з 1989-го по 2000-й рік з користування мисливців було вилучено 13 тисяч гектарів. За наступні сім років з користування УТМР вилучили загалом 276 тисяч гектарів і передали ці угіддя 16-ти товариствам з обмеженою відповідальністю.

На прес-конференції зазначалося, що обласне управління лісового та мисливського господарства не має ніякого стосунку до створення нових ТОВ, а порядок прийнятих рішень обласною радою відповідає процедурі. Влада діє у межах чинного законодавства. І обласна рада таких речей не ініціює: якщо ж приймає рішення, то лише після відмови користувача від мисливських угідь – за поданням обласного управління лісового та мисливського господарства і за погодженням з відповідними службами.

Але існує низка проблем. І перша з них щодо форм власності. Виникає запитання: кому і на яких умовах належатимуть мисливські та рибальські угіддя? І яка користь від цього буде людям?

Ніде правди діти, що у приватних мисливських господарствах часто-густо на перший план ставиться відстрілочний процес, а не відновлювальний.

Учасники прес-конференції дійшли висновку, щоб співзасновниками ТОВ ставали в якійсь мірі обласна організація УТМР чи її регіональні підрозділи. А також були відомі співзасновники – і звичайні люди не страждали від "закритості" мисливських угідь. До цього часу лише в чотирьох випадках обласна організація УТМР виступає співзасновником товариств з обмеженою відповідальністю.

Лейтмотивом цього заходу була думка про цивілі-

зоване ведення мисливських господарств, яку б форму власності вони не мали. І в першу чергу – приватну.

Так, в організації ведення мисливського господарства потрібні реформи. Адже почався процес приватизації і перерозподілу мисливських угідь. І він має відбуватися в жорстких рамках чинного законодавства.

Микола ПИРІГ,
заступник начальника обласного управління
лісового та мисливського господарства

Лосі і їжні поліські проблеми

Сьогодні доводиться констатувати: у нашій державі користувачі мисливських угідь єдині, хто вкладає кошти в охорону та відтворення диких тварин, в тому числі й лосів. Прикро, але жодна інша структура – ні громадська, ні державна – на відтворення поголів'я лосів коштів не витрачає. Тому саме користувачі мисливських угідь найбільше зацікавлені, аби поголів'я лосів не зменшувалося і було на оптимальному рівні – для подальшої його господарської експлуатації.

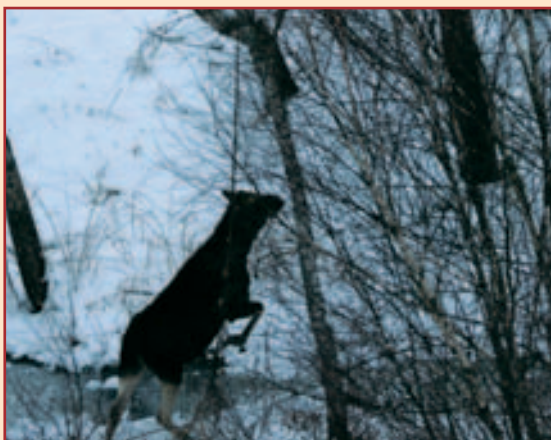
Що ж до пропозиції заборони

полювання на лосів, то її наслідки потребують ґрунтового аналізу. Успіх є лише там, де люди мають не тільки моральне задоволення, але й бачать конкретний економічний мотив для своєї діяльності. Отож не буде економічної зацікавленості у збереженні лосів – вони можуть зникнути як вид. Звідси випливає висновок: якщо не матимемо надходжень від експлуатації цього виду, то й коштів не буде для подальшого відтворення поголів'я лося (біотехнічні, охоронні та інші заходи). На певній території порушить-

ся цикл природоохоронних заходів.

Практика доводить, що й необґрунтована заборона впливає на стан популяції гірше, ніж злісне браконьєрство.

Розглянемо ще один із аспектів ситуації – потрави лісових культур. Щороку державні підприємства лісової галузі вимушені витрачати неабиякі кошти на відновлення та реконструкцію посаджених лісових культур внаслідок їхнього пошкодження (в деяких регіонах навіть повного знищення) лосями. І лісові культури, і тваринний світ належать

ствах цих районів щільність поголів'я лосів сягає шести голів на тисячу гектарів властивих угідь (науково дозволено – 2,3 на 1000 га). Сьогодні на Чернігівщині зафіксовано щільність 2,2 гол. на 1000 га. Приріст поголів'я становить 392 голови – порівняно з 2005 роком.

Саме в цих сприятливих для лося умовах і відбуваються потрави лісових

вані регіональні норми щільності заселення лосів для окремих територій.

Звичайно, збільшення запасів і добування лосів не можуть бути досягнуті без скорочення чисельності вовків і ліквідації такого антисупільного явища, як браконьерство. Боротьба з хижакими і незаконним полюванням має стати для мисливських господарств першочерговою справою. На моє переконання, найбільшу шкоду навколишньому природному середовищу завдають

до природних ресурсів загальнодержавного значення. Тому односторонню позицію із захисту лише тваринного світу вважаємо не державницькою. Шкоду, завдану лосями лісовому господарству країни, важко підрахувати. А витрати на ліквідацію її наслідків – це великий мінус з Держбюджету.

Зазначу, що на території України лось розповсюджений нерівномірно. І найбільше позитивних природних властивостей для його перебування мають північ і захід, котрі розташовані у Поліській зоні. Навіть у межах Чернігівської області лось розповсюджений нерівномірно. Найбільша його чисельність та щільність спостерігається у північних та західних регіонах: у Семенівському, Сосницькому, Корюківському, Щорському, Городнянському, Ріпкинському, Чернігівському та Козелецькому районах. До речі, у деяких мисливських господар-

культур. Справа не тільки в потравах, а й у стані основної кормової бази для цих тварин. Отож надлишок лосів призводить не лише до масових поправ лісових культур, а й до безцільних втрат серед тварин. "Перенакопичення" дичини понад оптимальні величини йде на шкоду насамперед самій природі. А дозволяти зайвим тваринам гинути природною смертю справді нерозумно. Такої думки дотримуються немало світових учених-біологів.

На кожній конкретній території нормування добування лосів має бути вирівняно і проводитися згідно з можливостями угідь, фактичною щільністю поголів'я тварин, що мешкають тут, і тією шкодою, котру вони завдали навколишній природі, в тому числі лісовим культурам і своїй кормовій базі. І навпаки – там, де чисельність лосів може бути збільшена без загрози благополуччю лісу, їх добування можна зменшити.

Потрібно розробити обґрунто-

дві категорії людей: ті, які порушують законодавство, і ті, що проповідують теорію заборони полювання. Обидві ці групи людей лише порушують рівновагу тваринного світу.

Микола ПИРІГ,
заступник начальника
обласного управління лісового
та мисливського господарства

РАДІАЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ – У БАЗУ ДАНИХ

Минуло понад 23 роки від дня аварії на Чорнобильській АЕС. Але проблеми забрудненості територій та лісової продукції залишаються актуальними й досі.

Особливо гострими вони є на Поліссі, де зосереджено 40 відсотків лісів України. Саме ліси стали місцями найбільшої концентрації радіонуклідів. Адаже вони є складним угрупованням рослин і тварин, тісно пов'язаним з кліматичними та ґрунтовими умовами. Це довгостроковий та дієздатний біохімічний бар'єр на шляху перерозподілу радіонуклідів на прилеглі території.

Задля запобігання переопромінення працівників лісового господарства та випуску продукції, радіоактивне забруднення якої не перевищувало б допустимі рівні, Міністерство лісового господарства України в 1990 році створило мережу радіологічних лабораторій. Сьогодні в галузі лісомисливського господарства їх діє 7.

На базі радіологічної лабораторії державного підприємства "Новгород-Сіверська лісова науково-дослідна станція" наприкінці жовтня відбувся науково-практичний семінар з питань програмного забезпечення обробки результатів радіаційного контролю і створення бази даних ступеня радіоактивного забруднення лісових ґрунтів, деревини, грибів, ягід, лікарських рослин та інших компо-

нентів лісового ценозу. У ньому взяли участь працівники радіологічних служб Державного комітету лісового господарства України: поліський філіал УкрНДЛГА, ДП "Київська ЛНДС", ДП "Чернігівська лісова випробувальна радіологічна лабораторія", ДП "Сарненський лісгосп", ДП "Маневицька радіологічна лабораторія".

У ході роботи семінару розглянуто багато важливих питань. Зокрема, йшлося про те, що у 2009 році Міністерством з надзвичайних ситуацій припинено бюджетне фінансування радіаційного контролю лісової продукції. У зв'язку з цим фінансове та матеріально-технічне забезпечення радіологічних лабораторій не сприяє їх стабільній роботі: на Волині і Рівненщині, приміром, виробили свій ресурс гамма-спектрометри, що були надані державою в 1989 році. Різко скоротилися також обсяги досліджень.

За 9 місяців нинішнього року радіологічною службою та радіологічними лабораторіями відібрано і проаналізовано 12,1 тисячі зразків різних видів продукції. Виявлено перевищення допустимих рівнів забруднення цезієм-137 та стронцієм-90: лікарська сировина – 39%, ягоди чорниці – 6%, гриби свіжі – 54%, дрова паливні – 6% від загальної кількості проаналізованих партій.

У радіологічних лабораторіях галузі застосовуються різні за своїми

можливостями комп'ютерні програми для обробки і архівування результатів спектрометричних досліджень. Для зручного користування отриманими результатами постала потреба створення єдиної бази даних.

Радіологічною лабораторією ДП "Новгород-Сіверська ЛНДС" запропоновано єдине програмне забезпечення обробки результатів радіаційного контролю продукції лісового господарства і докладно продемонстровано можливості та переваги нової комп'ютерної програми.

За результатами роботи семінару було прийнято рішення щодо вдосконалення роботи радіологічних лабораторій галузі.

О. МИХАЙЛИЧЕНКО,
завідувачка радіологічною лабораторією

ДП "Новгород-Сіверська лісова науково-дослідна станція"

НАКАЗ

Про затвердження підсумків місячників посадки дерев

На виконання розпорядження Чернігівської обласної державної адміністрації від 29 січня 2001 року за № 42 "Про проведення щорічного обласного огляду-конкурсу по благоустрою і озелененню населених пунктів"

Наказуємо:

1. За результатами участі у місячниках весняної та осінньої посадок дерев та на підставі "Положення про порядок визначення кращих колективів у весняному та осінньому місячниках посадки дерев в області" визнати переможцями:

Галайбинську загальноосвітню школу Борзнянського району – I місце;

Борзнянську ЗОШ-інтернат та ЗОШ №3 м. Прилуки – два II-х місця;

Берестовецьку ЗОШ Борзнянського, Новоборівську ЗОШ Щорського та Студинецьку ЗОШ Новгород-Сіверського районів – три III-х місця.

П'ять заохочувальних премій – Великоустенській ЗОШ Сосницького, Браницькій ЗОШ Бобровицького, Попів-

ській ЗОШ Новгород-Сіверського, Лісовосорочинській ЗОШ Прилуцького та Холминській ЗОШ Корюківського районів.

2. Кошти на преміювання виділити з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища – згідно з кошторисом використання, прийнятого рішенням Чернігівської обласної ради від 10.04.2009 року.

3. У засобах масової інформації висвітлити результати конкурсу і роботу, проведену переможцями при висаджуванні дерев.

4. Доручити Обласному товариству охорони природи провести преміювання згідно з цим наказом.

І.О. ГОРОХІВСЬКИЙ,
начальник Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства

І.Ф. ЧІКІРІСОВ,
перший заступник начальника
Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Чернігівській області

З МАЛЕНЬКОЇ НАСІНИНИ...

Приємно, що на Чернігівщині пріоритетним завжди було дотримання найкращих традицій лісовідновлення і лісозбереження. Більше того: є впевненість, що таким воно буде й у далекій перспективі. Підстави для цього очевидні: це та велика робота, що проводиться з юними лісівниками, котрі з часом переростають у справжніх, відданих своїй справі фахівців.

Як наймогутніше дерево починається з маленької насінини, так і нинішні школярики, яким ще належить стати господарями лісу, починають з невеликих, посильних для себе справ. Осередком багатьох з них є Чернігівська обласна станція юних натуралістів. На її базі, приміром, відбувся обласний зліт членів учнівських лісництв із Городнянського центру дитячої та юнацької творчості, Червоненської ЗОШ I-III ступенів Коропського району, Добрянської ЗОШ I-III ступенів Ріпкинського району, Новоборовицької ЗОШ I-III ступенів Щорського району, Пакульської ЗОШ I-III ступенів Чернігівського району та члени гуртка юних лісівників Берестовецької ЗОШ I-III ступенів Борзнянського району – переможці обласних етапів Всеукраїнських акцій "Ліси для нащадків", "Майбутнє лісу у твоїх руках", "Зелений паросток майбутнього".

Під час проведення зльоту чотири десятки юних лісівників презентували свої лісництва, обмінялися досвідом практичної природоохоронної роботи за "круглим столом", вивчили досвід Городнянського учнівського лісництва та ознайомилися з діяльністю ДП "Городнянське лісове господарство" (на фото), познайомилися із видовим складом рослин та штучним ландшафтом Державного дендрологічного парку "Тростянець" НАНУ, природними пам'ятками Національного архітектурного історичного заповідника "Чернігів-стародавній".

З юними лісівниками спілкувалися заступник начальника управління освіти і науки облдержадміністрації Наталія Лещенко, перший заступник начальника обласного управління лісового та мисливського господарства Анатолій Курганов, головний спеціаліст відділу лісового гос-

подарства обласного управління лісового та мисливського господарства Володимир Перев'язко, директор станції юних натуралістів Алла Тригубова.

Володимир ПЕРЕВ'ЯЗКО,
головний спеціаліст з лісовідновлення облуправління
лісового та мисливського господарства

Фото **Миколи ТИЩЕНКА**

ЛІС – ДРУГ ЛЮДИНИ

Хтось із відомих людей сказав: "Наймудріша у світі – природа". Спробуйте заперечити, коли на пустирі – жодного деревця, і сонечко, здається, палає люттю. Та з'явиться він, і повітря починає дзвеніти, радісно щебечуть пташки. Піднімається настрій і в нас – людей.

Хто ж той друг, що дарує цілющий подих різнобарв'я кольорів і голосів, радість для людей? Відповідь дає казочка.

В одному чудесному будинку "Природа" жили два брати. Любчик був добрим і турботливим. Лихвар жив байдужим. Брати дуже часто бували у гостях у друга, якого звали Ліс. Його щедрість і дружелюбність не мали меж. Кожної пори року він дарував братам подарунки.

Взимку – дивну тишу. Радісно на серці Любчикові. Милується він діамантовою красою. Ліс спить. Лихвареві ж це набридає. Він ламає молоденькі деревця, створюючи шум.

Навесні дарує Ліс свіже цілюще повітря, красу першоцвітів, дзвінкий пташиний спів.

Любчик розвішував шпаківні, зрізав сухе гілля, збирав сміття. Лихварик байдуже дивився на брата і крутив перед носом зірваний пролісок, який потім зім'яв і кинув.

А влітку Любчик повертався додому щасливий з повними кошиками зрізаних грибів та зірваних ягідок. Лихварик тримав у руках гриби, вирвані з грибницею, та роздивлявся червоно-зелені штани від качання по суницях.

Восени Любчик писав картини блискучої багатоколірної краси Лісу. Лихварик же тільки й знав, що нівежив мухомори.

І вирішив Любчик подякувати другові за дарунки. Змайстрував годівниці для звірів та пташок. А навесні поряд з Лісом посадив молоденький Лісок. Ось тепер друзів стало троє: Ліс, Лісок і Любчик.

Мене дуже вражає така красива дружба людини і лісу. Але поряд з любчиками живуть і Лихварики. І дуже боляче бачити останніх бездушними і байдужими. Зрубає Лихварик дерево, пошкодить ділянку лісу – тварини і рослини загинуть, бо їм піти нікуди. Кожен вид пристосувався до свого і тільки до свого місця проживання. Така людина не думає про завтрашній день. Така людина не цінує того, що ліс – "зелений друг", неоціненний дар. Це гігантська фабрика цілющого повітря, це й природна аптека, що здавна поста-

чає людям ліки. Ліс дає матеріали для будівництва, меблевої, хімічної промисловості. Його значення у житті людини важко переоцінити.

Кожен кущик, деревце мають велику силу. От калинка може лікувати від застуди своїми ягідковими кістянками. А сосна вмить заспокоїть від хвилювання кожного, хто обійме її стовбур. Але людська недбалість веде за собою знищення лісового життя за короткий проміжок часу. А рости ліс потрібно не рік, а кілька десятиліть.

Скарби лісу вичерпні. Нагадає про це і Червона книга, що попереджає кожного з нас червоним кольором: "Зробіть що-небудь", "Врятуйте". Це просять допомогти рідкісні та зникаючі види рослин і тварин.

Збереження лісу потребує участі кожного з нас.

Людино! Пам'ятай!
Багато лісу – не губи.
Мало лісу – бережи.
Немає лісу – посади.

Аліна КРАМАРЧУК,
 учениця Фаївської ЗОШ І-ІІ ст.
 Новгород-Сіверського району

Лілія Грищенко,
 Корюківська ЗОШ І-ІІІ ст.

Аня Красновид,
 Вертіївська ЗОШ І-ІІІ ст.

Михайло Кіріяков,
 Прилуцька ЗОШ І-ІІІ ст.

ФЕНОМЕН ДОБРЯНСЬКОГО "ПОЛІССЯ"

У жовтні 1992 року Іваном Петровичем Чаусом було створено футбольний клуб "Полісся" (Добрянка), з послідовним будівництвом стадіону на 1500 індивідуальних пластикових місць, та відкриттям дитячого відділення спортивної школи з футболу. Активну участь у будівництві стадіону брав добрянський держлісгосп, ще коли директором працював Іван Олексійович Горохівський, який нині очолює обласне управління лісового та мисливського господарства, Микола Григорович Сорока, і нинішній директор Володимир Іванович Нікончук.

Команда "Полісся" пройшла шлях від аутсайдера першості району до однієї з найкращих команд Чернігівської області та аматорського футболу України.

За час існування "Полісся", мешканці селища були свідками багатьох спортивних свят, футбольних турнірів, концертів. Особливо запам'яталися міжнародні товариські зустрічі з футболу зі збірною штату Каліфорнія (США) – 1999 рік, командою із Сербії БСК "Белград" – 2003 рік, до речі після якої підписав контракт з ФК "Десна" перший легіонер, захисник Мілан Загорац.

У 2002 році з нагоди 10-річчя ФК "Полісся" у Добрянці відбулася незабутня товариська зустріч з ветеранами київського "Динамо".

З 2000 по 2008 роки ФК "Полісся" будучи фарм-клубом чернігівської "Десни" підготував понад 50 футболістів для головної команди області та клубів елітного дивізіону. Через "Полісся" пройшли такі відомі футболісти як Олександр Романчук (срібний призер молодіжного чемпіонату Європи), Валерій Соколенко, що нині грає у німецькому клубі "Енергі" (Котбус), Віталій Гавриш ("Металург" Донецьк), Денис Скепський ("Динамо" Москва), Андрій Ярмоленко – гравець основного складу київського "Динамо", чемпіон України, володар Супер Кубка України, гравець Національної збірної України з футболу. Доречі, Андрій провівши в сезоні 2006 р. у "Поліссі" спромігся відзначитися аж 12-ма голами.

Нині кольори "Полісся" захищають, не менш відомі футболісти, а саме: Ігор Бобович (який, доречі, є граючим тренером) – вихованець чернігівського футболу, піком спортивної кар'єри якого були виступи за одеський "Чорноморець", Валентин Круковець – кращий гравець

"Десни" сезону 2005-2006. Також за "Полісся" виступають экс-гравці "Десни" – Євген Ардальонов, Сергій Алаєв, Дмитро Романенко, Андрій Білоусов.

– У 2009 році ФК "Полісся" дійшов до півфіналу кубка України серед аматорських команд. Як Ви оцінюєте цей результат?

– Це гідний результат, адже наша команда вперше у своїй історії пробилася до півфіналу кубка України серед аматорських команд, і таким чином увійшла у квартет найсильніших аматорських команд України. Та й здолати нас у цьому турнірі спромігся лише майбутній володар цього трофею – ФК "Карпати" з Яремче.

Мало хто вірив, що 1/8 фіналу, а слідом за ним у 1/4 фіналу "Полісся" переграє дуже сильні житомирські команди – "Звягель-750" та "Хіммаш", який до речі вибив з кубку нашого головного суперника в області – "Єдність" (Плиски).

– Іване Петровичу, як Ви оцінюєте виступ "Полісся" у цьогорічному розіграші чемпіонату області?

– Цього року команда втретє поспіль виборола срібні нагороди обласної першості, поступившись першим місцем команді "Єдність-2" (Плиски).

Дуже складно було виступати одразу на два "фронти" і тому пріоритет було віддано виступам в аматорському кубку України.

За рівнем виконавців команда "Єдність-2" з Плисок виглядала трохи сильніше за нас. Можливості більшої частини гравців я чудово знаю, бо вони розпочинали свій футбольний шлях у добрянському "Поліссі". У Плисках розбудована чи не найкраща футбольна інфраструктура

не лише в області, а й в Україні.

А головний тренер "Єдності-2" Сергій Бакун зумів об'єднати гравців і за короткий термін створив боекздатний колектив, якому вдалося виграти не лише чемпіонат області, а й чемпіонат України серед аматорів.

Приємно, що з Сергієм Бакуном мені довелося успішно співпрацювати у "Десні" і в "Поліссі". Адже саме під його керівництвом у 2000 році, дебюту-

вавши у вищій лізі обласного чемпіонату, "Полісся" стало бронзовим призером, а через три роки – чемпіоном області. У складі команди тоді виступали такі відомі нині футболісти, як Валерій Соколенко, Віталій Гавриш, Олександр Бабар, Олександр Савенчук, Артем Падун, Максим Легеда, Ігор Донець, Сергій Комар та інші.

– Чи є у Вас особисті заборони перед матчами?

– Скоріше не заборони, а особисті принципи. Я вже сімнадцять років утримую ФК "Полісся", і майже десять років віддаю "Десні". Практично перед кожним матчем ходжу до церкви. І як би не складався матч, я ніколи в перерві не заходжу до роздягальні футболістів. Не хочу відбирати функції у тренерів, яким завжди довіряю.

– Один з футбольних чиновників зазначив, що в області є два клуби – Єдність (Плиски) і ФК "Полісся" (Добрянка), а інші це "команди"... Як можете це прокоментувати?

– Я не хотів би ображати жодну команду області, адже у кожній з них є своя історія, свій малюнок гри та своє завдання. Взагалі, для мене поняття "клуб" – це не тільки група футболістів, це в першу чергу, розвинута інфраструктура, власний стадіон, символіка, фінансова база, дитяча спортивна школа, своя ментальність та філософія. А тоді вже й рахуйте, скільки команд в області можна назвати клубами...

Віктор МУХА,
спортивний оглядач

Анатолію Курганову – 55

...Босоного дитинство проминуло в теплому отчому домі на Єлховщині – і перед допитливим юнаком простелилися дорослі шляхи-дороги. Та він ще зі шкільної лави мріяв про благодню, хоча й нелегку професію захисника зеленого друга. От і "приземлилися" його добрі наміри в Саратовському сільськогосподарському інституті.

І перші рядки його трудової біографії почали впевнено заповнюватися у Семенівському лісництві. Сумлінний молодий інженер охорони і захисту лісу відразу привернув до себе увагу колективу, адже колеги помітили і його знання, і відповідальність, і працелюбність, і вміння

спілкуватися з людьми та прислухатися до їхніх думок.

Роки, віддані турботі про ліс, з падолистом відлітали, а Анатолій Семенович перегортав життєві сторінки, обіймаючи посади лісного Семенівського лісництва та головного лісного Семенівського лісгоспу, старшого інженера відділу лісового господарства управління лісового господарства, начальника відділу збуту, заступника генерального директора об'єднання "Чернігівліс", заступника начальника управління.

Нині Анатолій Семенович – перший заступник і головний лісничий обласного управління лісового та мисливського господарства. За цією щедрою "низкою" службових щаблів ми бачимо досвідченого, вмілого фахівця і гарну людину. А ще вся Чернігівщина знає його як одного з найактивніших організаторів прекрасної акції "Майбутнє лісу у твоїх руках". Юні друзі лісу, студентська молодь, яка виходить на озеленення містечок і сіл, вважають своїм надійним наставником і другом.

Шановний Анатолію Семеновичу!

Ювілей прийшов до Вас благодатною осінню, щедрою і сонячною, як і Ваші роки.

На щастя, на здоров'я, дорогий наш ювіляре!

Надії Михайлівні Матюші – 55!

Юна Надійка вперше переступила поріг Чернігівського відділу робітничого постачання Мінлісгоспу України 37 літ тому. І своєю сумлінністю в роботі молода працівниця відразу здобула повагу колег. Впродовж трудових років її завжди цінували в колективі за відповідальне ставлення до будь-якої дорученої справи, доброзичливість у стосунках з людьми і щире вдача.

На своїх посадах – старшого інспектора з кадрів та головного спеціаліста з кадрової роботи ДЛГО "Чернігівліс" і Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства – Надія Михайлівна демонструвала найкращі і людські, і професійні якості. Скільки часу і душевних сил вона витратила, займаючись підбором і розстановкою кадрів, добираючи достойних фахівців для лісової галузі. І молодих людей у відповідні вузи на навчання направляла, і про шкільні лісництва не забувала, і тим, хто звертався до неї за підтримкою, старалася допомогти. Надія Михайлівна справді кувала наші достойні кадри лісників.

Шановна наша ювілярко!

Хай щастям-добром повниться Ваш дім – і на многії літа за будь-якої погоди в ньому буде сонячно!

Анатолію Соловяну – 60!

Юнак із Невклі, що на Городнянщині, вийшовши на дорослі шляхи, подолав свою першу вершину: став студентом Шевченкового університету у Києві. І після успішного закінчення столичного вузу молодий фахівець став прокладати собі шлях у житті. Йшов по ньому так, як батьки навчали: з добром, відповідально, до людей прислухаючись і свою думку маючи.

У галузь лісового господарства Чернігівщини Анатолій Михайлович прийшов у 1991 році на посаду начальника радіологічної лабораторії виробничого об'єднання "Чернігівліс". Згодом була робота у ДВКЛП "Чорнобильліс", в управлінні у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. І скрізь колеги й підлеглі відгукувалися про нього як про досвідченого професіонала і хорошу людину.

Другий рік минає, як Анатолій Михайлович працює в обласному управлінні лісового та мисливського господарства.

Дорогий Анатолію Михайловичу!

Ювілей завітав до Вас золотої осінньої пори. Хай він принесе Вам здоров'я козацький ківш, всіляких гараздів поліську корзину і щастя-тепла сніп!

Фото на згадку

Ім'я Сергія Коноваленка, завідуючого їдальнею Добрянського держлісгоспу, добре відоме шанувальникам поезії. Адже він – автор трьох збірок. Залюблений у природу рідного краю, Сергій немало натхнених рядків присвятив загадковим лісам Ріпкинщини, чарівним куточкам Придесення...

◇ ◇ ◇

Много в жизни своей я
испытывал.
Много в жизни
Другим доверял.
Вот поэтому,
Может, поэтому,
Столько в ней я надежд
потерял.

◇ ◇ ◇

Я – не Бэлла Ахмадулина...
Я не медлю,
Я спешу.
И в поэзию
Так искренне
Свою душу я несу!

◇ ◇ ◇

Я мечтаю во сне,
А порой – наяву.
Будто, в небе взлетев.
Белой птицей лечу...

ДОБРЫЙ КРАЙ

Как дорог сердцу моему
Мой добрый, милый край.
Люблю я пашни и поля.
Там лес зовется Гай.
Мне с детства
нравятся цветы.
Лесная тишина.
Люблю я пение всех птиц,
А ночью – соловья.
Люблю я липы,
Что стоят у дома, у ворот.
Люблю я с детства
наш родной
С изгибом поворот.
Куда б не бросила судьба.
Везде я вспоминал:
Как в Дендропарке я своим
С ребятами играл.
Как дорог сердцу моему
Добрянский, милый край.
Люблю я пашни и поля,

Там лес зовется Гай.
Люблю я наши облака.
Других, подобных нет.
Я это раньше проверял,
Ведь видел в жизни свет.
Люблю я песни, что поют
На нашем языке.
Люблю я рыбу ловить
В чарующей реке.
Как дорог сердцу моему
Родной, любимый край.
И коль уехал от него,
Прошу, не забывай!

НЕ СПЕШИТЕ ОСУЖДАТЬ

Не спешите других
Осуждать и бранить.
Это нужно сперва
Все самим пережить.
Это нужно вначале
Самим испытать.
Лишь потом делать выводы.
Стоит ль ругать.
Не спешите судить,
Проклиная людей.
Сколько в жизни других.
Уговоров, речей.

УТРУ ВОПРЕКИ

Ночь затмила тишину.
Речка, чуть журчит.
А на вымятой траве,
Лишь роса дрожит.
Кто же вымял ту траву,
Задаю вопрос.
Тот, кто милой говорил:
"Я люблю всерьез".
Тот, кто счастье обнимал,
Прижимал к груди.
Тот, кто нежность целовал
Утру вопреки.

НЕЖНОСТЬ

Твои любимые слова
И первые цветы.
Вино застыло на губах
И мы с тобой на ты.

Твоя улыбка, что дрожит.
Как летний ветерок.
Хоть не впервые, но двоим,
Ночь прозвонит в звонок.

МОЙ МИЛЫЙ ЧЕЛОВЕК

Милый мой,
любимый человек.
Сколько суждено
нам пережить.
Сколько нам начертано
судьбой.
Верить, ошибаться
и грустить.
Сколько сможем вместе
мы идти.
Этим, иль каким другим
путем.
Много ль мы сумеем
пережить,
И немало ль мы еще
хлебнем.

ХРИЗАНТЕМЫ МОРОЗОМ ПРИХВАЧЕНЫ

Хризантемы морозом
прихвачены.
Замерзает вода подо льдом.
Между нами двоими
все схвачено.
Расстаемся с тобою
с трудом.
Покидаем места надоевшие.
Здесь родные,
домашний уют.
Верим в мысли с мечтами
беспечными,
Что нас в дали чужие зовут.
Опадает листва
пожелтевшая,
Обдуваема ветром
с дождем.
Остаемся навечно
беспечными
И надеемся, ропотно ждем.

Не чуто в лісі солов'я,
Духмяних трав немає.
Північна падає зоря –
Зимовий ліс дримає.

У білосніжному вбранні,
Немов у казці дивній,
Стоять ялиночки малі,
Їх припорошив іній.

Щодня, щороку лісівник
Цей сон оберігає,
Краси земної захисник
Звичайно, пам'ятає,

Що ліс - лікарня для душі,
Від суєти спасіння.
Там завжди тихо, як вночі
Там - джерело натхнення.

Тож хай тобі, лісівнику,
Щастить завжди у всьому!
Хай на життєвому шляху
Ти не зазнаєш втоми!

Хай рік Новий в дім принесе
Добробут і кохання,
А доля радує лише,
І здійснює бажання!

Хай сонячними будуть дні,
Хай розквіта Полісся!
Немає більше на землі
Ніде такого місця.

Ірина Юрченко